

ARDOA ETA GIZONA NIJOA KANTATZERA...

Errikoia

UDA

Dagonila, udaren mamia eta erdia, dagoen ilea. Oporrak eta jaiak. Oporren ilea beinik bein. Bidaiak, itsasoa, ondartzak, mendia. Uriko dendak sarratuta, bulegoak erdi utsik, lantokiak gitxiengo serbitzuak eskeintzen. Ia Bilbon bertan ere, oizkoan bear dan baino denpora gitxiagotan, berebela izteko lekua aurkitu leiteke. Zearo aldatzen da gure ingurua: Uda-erriak bete eta Bilbo alde utsi.

UDA DIRU ITURRIA

Leen uda-errietako dendari, tabernari, e.a.-k "mana"-ren anzera itxaroten egoten ziren noiz eldu uda, ia urte guztiko irabazkinak bertan lortzen ebezalako, arrantzaleek egaluze eta bokartaren kanpainetan bezela. Baina gaur egun, krisialdi sasoi onetan, ondartzak beterik eta tabernak bezero barik agertzen dira.

Ez dago dirurik geiegikeririk egiteko, naiz eta beste gauza batzuetan ori ain argi ez geratu.

Erderaz "p"-tik asten diran iru gauzak dira nagusi: Ondartzak, pipak eta oinezko ibiltalditxoak. Udara begira, leen denda, taberna eta beste saltokietako saineurriak bolanderak bezela igoten eben, naiz eta zoritxarrez ez izan kanpotarrak ondoriorik gogorrenak jasaten ebezanak, errikoak bertakoak baino, udaren ostein salneurriak jaisterik ez egoalako.

Oporrik ez eta inoren oporren ondorioak jasan bear. Gaur kontu geiago euki bearko dabe saltzaileek salneurriekaz daukazan bezero gitxiak galdu gura ezik.

ARAZOAK ERRIKOEKAZ

Sarri askotan, kanpokoen etorrereagaz batera, bertakoak bigarren mailako biztanleak biurtzen ziran, aundikiei bidea zabalik iztera derrigortuta.

Nork ez ete dau entzun, erriarra izanik eta aurretik eldu arren tabernariak kanpotarrari leenago kasu egitea? Zein da lapurketaz kexatu ez dan baserriarra? Zenbat tomate, piper eta beste ortuari edo barazki batu ete da karakol edo marraskiloen ordezi Zenbat bearrezko bedarleku gelditu ete da etzunduta eta lisu sendi baten igande zorionsuaren ordaina bezela! "Qu bien lo pasamos en aquella campa!" esango dautse lagunei gainera.

Batzurentzat jolasteko zelaia dana beste batzuentzak bizibidea, batzuren jolasaren truke besteentzat buruko mina. Zorionez danak ez dira bardinak, ez dabe danak bardin jokutzen, baina betiko moduan errugabeak ordaintzen dau errudunak egindakoa.

Egia esan, onerako zein txarrerako, Bakio, Gorniz, Lekeitio eta antzerako errirentzat udagaz batera giza olatu itzela eltzen da.

JAIK ETA SANTUAK

Etajaiak. Zer esan jaiet buruz udan? Uztailean San Fermine-

tik San Ignazioara, bitartean Madalenak, Santiagoak, San Cristobalak e.a. luzea diralarik. Dagonilean Andra Mariak edonon, eta beragaz San Rokeak, San Agustinak, San Lorenzoak... Eta ori guzti ori gitxi bada Gazteiz, Donosti eta Bilboko "Aste Nagusiak".

Eleiza-konturik ez dogu jakin gura izango, santuengan ez sogu sinistuko, baina ori bai, santu batzuk geiago eukiko bagenduz urtean zear (batez ere lan egunetan) danak ospatuko gendukez. "Ezer ez eta festa" esaten dana egi biurtua.

JAIETAN ZER?

Baina bere sentzu erlijiosoa galdu ondoren, zer dira jaiak?

Borroka egunak kasu batzuetan (Donostiko Salve deritxena, edo Bilboko ikurrinen eguna), sendi arteko batzarra best batzuetan (erritik kanpo bizi direnak konbidatuak izaten diralako) eta zoritxarrez alkoool geiegikerien egunak askotan.

Zorrotzago artu bearko leukie gure osasun-arduradunak alkooolaren arazoa gazteen artean, beste droga "gogorragoekaz" egiten daben modura.

Eta antolatzaileek ere jartzen diren tabernetako dirua jaiak ordaintzeko iturririk onena dala jakinik ere, sarritan, taberna edo "txosna" orreek arazo askoren sortzailea dirala ere konturatu bearko dira.

JAIETAN EDARIA

Edaria da gaurko gazteei sartu deutsegun ideologia, filosofia eta etorkizuna guraso eta eziketa arduradunek? Ez dot uste oneen aldetik inor bultzatu danik edatera. Baina zer beste aukera emoten jake gazteei?

Kasu batzuetan politikarena ere badago, edo euskerarena (estu lotuta sarri askotan aurrekoarekin); baina zenbat dira bide ori benetan eta euren kabuz artzen dabenak? Gazteak beti izan dira konformidade gitxikoak, eta ori ez da txarra (nor ez da gazte izan?). Baina gazteen indarrak, esperientzi gitxiko indar aundi orek zuzendu eta bear dan moduan erabiltzen irakatsi bear jake.

Kontuz! Zuzendu edo erabiltzen irakatsi, baina ez bideratu! Gaur gazte askoren indarrak beste batzuren ideiak lortzeko bideratu egiten dira, gazteei gazte izaten, pertsona izaten, eurak izaten itzi barik.

Azken batean esanda, euren nortasuna eukiten itzi barik. Bearbada pizti batzuek gertatzen dan antzerako "sinbiosia" gertatzen da, bien "onerako" izan leiteke, batzuk probetxua ataritzen dabelako indar orreetatik eta besteek pentsatu bearrik ez dabelako.

Azken batean alkooolak indarra emoten ei dauanez eta pentsatzeko gogo kentzen dauanez (edo oker pentsatzeko almena emon) jaiak gazteak aari taldeak lortzeko gauza aproposa izan leitekez.

Enrike Itxasalde